

УДК 346.91:347.98

Н.О. Петренко, аспірантка

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКЛЮЧНОЇ ПІДСУДНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

Дана стаття присвячена дослідженню одного із видів підсудності господарських спорів, закріплених Господарським процесуальним кодексом України. Автор досліджує етимологічне походження терміну «виключна підсудність» та наводить її характерні ознаки. В статті запропоновано замінити термін «виключна підсудність» на «виняткова підсудність» та надано його визначення. Значна увага приділяється дослідженню правил виключної (виняткової) підсудності, які закріплені ч.ч. 4 та 5 ст. 16 і ч. 5 ст. 15 ГПК України.

Ключові слова: підсудність господарських спорів, види підсудності, виключна підсудність, виняткова підсудність.

Постановка проблеми. Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка згідно з частиною першою статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства України, кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом. Одним із механізмів, який забезпечує реалізацію цього права як фізичними особами, так і суб'єктами господарювання, є інститут підсудності спорів.

Питання виключної підсудності є дуже актуальним на сьогоднішній день, оскільки безпосередньо стосується захисту особами свого порушеного права в суді. До того ж, в науці господарського процесу відсутні фундаментальні дослідження на тему визначення, ознак, правил виключної підсудності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем підсудності, в тому числі виключної підсудності, займалися такі вчені, як В.В. Комаров, С.В. Оверчук, М.Й. Штефан та інші. Проте, до теперішнього часу залишається багато не вирішених теоретичних та практичних аспектів порушеного питання.

Метою даної статті є дослідження виключної підсудності господарських спорів.

Виклад основного матеріалу. Переважна більшість авторів визначає виключну підсудність як правило, відповідно до якого справа має бути розглянута тільки певним господарським судом [1, с. 126; 2, с. 232; 3, с. 201]. В.С. Калмацький та Ю.В. Медведєв при наданні визначення виключної підсудності зазначають, що в окремих випадках закон, враховуючи особливості деяких категорій справ, встановлює їх підсудність винятковому суду, виключаючи можливість вирішення в будь-якому іншому суді [4, с. 96]. Отже, в юридичній літературі фактично відсутнє визначення поняття виключної підсудності та її місця серед видів підсудності. При цьому більшість авторів визначає виключну підсудність через вказівку конкретного суду, який буде вирішувати справу. Проте, із такою дефініцією не можна погодитися, оскільки вона є доволі обмеженою та не дає жодних характеристик досліджуваного виду підсудності. Крім того, вказане визначення можна дати і договірній підсудності у випадку, якщо за домовленістю сторін визначається певний суд, який буде розглядати спір. Але договірна підсудність не є тотожною виключної і не набуває ознак винятковості при її застосуванні.

Вважаємо, що дефініція виключної підсудності повинна містити суттєві та необхідні ознаки цього виду підсудності, у зв'язку з чим необхідне дослідження етимології словосполучення «виключна підсудність» та розкриття ознак виключної підсудності спорів.

Так, вбачається, що поняття виключної підсудності походить від слова «виключення». Проте, С.І. Головащук зазначає, що іменник «виключення» вживається у значенні «відхилення від чогось, винятки». Як зазначає вказаний автор, «похідний віддієслівний іменник

«виключення» має виразні значення, пов'язані з дієсловом «виключати», а саме: виключення двигунів; виключення з інституту; а також із дієсловом «виключатися», тобто не сприймати чогось, наприклад, виключення слуху, виключення свідомості. Як зазначає С.І. Головашук, вживання слова «виключення» в цих значеннях цілком правомірне і відповідає літературній нормі. Проте іноді його помилково вживають у значенні «виняток». Замість правильного «без винятку», «за винятком» можна почути й прочитати «без виключення», «за виключенням» [5, с. 259]. Тобто, «виключення» означає «усунення, унеможливлення, припинення дії», а «виняток» – «відхилення від правил». Так, правова природа виключної підсудності полягає в тому, що правила цього виду підсудності є винятком із загальних правил підсудності, закріплених нормами Господарського процесуального кодексу України.

Враховуючи вищезазначене, використання в національному процесуальному законодавстві терміну «виключна підсудність» видається невірним та таким, що не відповідає етимологічному походженню слова. Проте, юридичний термін повинен бути точним, мати визначений зміст та відрізнятися смисловою однозначністю. У зв'язку з цим пропонуємо змінити назву ст. 16 Господарського процесуального кодексу України з «виключної підсудності» на «виняткову підсудність».

У науці господарського процесу відсутні будь-які дослідження, що стосуються ознак, притаманних винятковій підсудності господарських спорів. Однак, визначення таких характерних рис має важливе значення для вивчення та дослідження зазначеного виду підсудності, оскільки дає змогу зрозуміти її правову природу, значення виняткової підсудності господарських спорів та необхідність чіткої регламентації її правил на законодавчому рівні. Так, із аналізу відповідних норм ГПК України, постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам» від 24.10.2011 року № 10 можна виділити наступні ознаки виняткової підсудності:

- її правила є винятком із правил родової, територіальної, альтернативної, договірної підсудності та підсудності за зв'язком справ;
- її застосування не допускає застосування інших правил підсудності. Тобто, виняткова підсудність не може бути змінена за домовленістю сторін, іншим нормативно-правовим актом або замінена іншим видом підсудності, передбаченим ГПК України;
- при конкуренції правил підсудності господарських спорів застосовуються правила виняткової підсудності (наприклад, при пред'явленні позовної заяви до кількох відповідачів, на одного з яких розповсюджує дію норма ГПК України про виняткову підсудність, застосовуються правила саме виняткової підсудності);
- перелік правил виняткової підсудності господарських спорів, закріплений ГПК України, є вичерпним та не підлягає розширеному тлумаченню ні сторонами по справі, ні органами судової влади.

С.В. Оверчук у своєму дисертаційному дослідженні зазначає, що правила виключної підсудності виключають (або значно обмежують) застосування інших видів підсудності [6, с. 15]. Проте, із урахуванням наведених вище ознак виняткової підсудності спорів, не можна погодитися із таким твердженням, оскільки правила підсудності спорів у господарському процесуальному праві регулюють не застосування самих видів підсудності, а процес вибору суду, який буде вирішувати даний спір.

Таким чином, узагальнюючи наведене вище, можна дати наступне визначення *виняткової підсудності господарських спорів* – це вичерпний перелік правил визначення господарського суду для розгляду конкретної справи, закріплених Господарським процесуальним кодексом України, що є пріоритетними перед правилами інших видів підсудності та не можуть бути замінені ними у жодному випадку (за домовленістю сторін, у разі закріплення іншим нормативно-правовим актом, тощо).

За аналізом положень ст. 16 ГПК України, яка має назву «Виключна підсудність», та враховуючи сутність даного виду підсудності, вбачається, що до виняткової підсудності можна віднести лише правила, встановлені ч.ч. 4 та 5 досліджуваної статті. Саме вказані норми відповідають ознакам виняткової підсудності, оскільки є винятком із загальних правил територіальної підсудності та не можуть бути змінені за домовленістю сторін.

На практиці іноді виникає конкуренція між ч. 5 ст. 16 ГПК України та іншими правилами підсудності, закріпленими у ст. 16 ГПК України, які законодавець також відносить до правил виключної підсудності, хоча за ознаками вказані правила такими не є.

Зокрема, прикладом такої конкуренції може виступити справа № 910/12110/15 за позовом першого заступника прокурора Київської області в інтересах держави в особі Кабінету Міністрів України до Київської обласної державної адміністрації, Приватного підприємства «Стенд Плюс» та Приватного підприємства «Агріком-Інвест» про визнання недійсними розпорядження Київської міської державної адміністрації від 23.11.2004 р. № 852 «Про надання в оренду земельних ділянок», про визнання недійсними договорів оренди земельних ділянок від 24.11.2004 р. та про зобов'язання повернути земельні ділянки на користь держави.

Вказана справа ухвалою господарського суду м. Києва була направлена за виключною підсудністю до господарського суду Київської області, оскільки, на думку суду, відповідно до ч. 9 ст. 16 ГПК України справи у спорах, передбачених п. 6 ч. 1 ст. 12 цього Кодексу, розглядаються господарським судом за місцезнаходженням об'єктів земельних відносин або основної їх частини, за винятком справ, передбачених частиною четвертою цієї статті. Проте, зазначена вище ухвала була в подальшому скасована судом апеляційної інстанції, яка залишена в силі Вищим господарським судом України. Так, колегія суддів касаційної інстанції погодилась з висновками суду апеляційної інстанції стосовно невірного застосування місцевим господарським судом ч. 1 ст. 17 Господарського процесуального кодексу України, а також неврахування ч. 5 ст. 16 Господарського процесуального кодексу України щодо виключної підсудності господарських справ. В ухвалі Вищого господарського суду по справі № 910/12110/15 від 21.10.2015 р. зазначається, що якщо відповідачем у справі є орган, зазначений у частині п'ятій статті 16 ГПК, то така справа у будь-якому разі підлягає розгляду у господарському суді міста Києва [7].

Таким чином, у практичній діяльності виникають випадки конкуренції норм виняткової підсудності між собою, як у зазначеному вище прикладі, коли виник спір при застосуванні ч. 9 та ч. 5 ст. 16 ГПК України. Вказаний приклад підтверджує, що між ч.9 та ч.5 ст.16 ГПК немає рівності, і винятком є лише положення ч. 5 ст.16.

Вважаємо, що існування можливості неоднозначного тлумачення сторонами норм процесуального права, зокрема, правил виняткової підсудності надають сторонам можливість зловживання своїми процесуальними правами, що призводить до затягування розгляду справи по суті (так, у наведеному прикладі розгляд справи по суті було відстрочено на 6 місяців). До того ж, відповідно до п. 7 ч. 2 ст. 104 ГПК України порушення правил виключної підсудності є в будь-якому випадку підставою для скасування рішення місцевого господарського суду.

Розглянемо положення ГПК України, що встановлюють правила виняткової підсудності більш детально.

Ч. 4 ст. 16 ГПК України встановлює, що справи у спорах про порушення майнових прав інтелектуальної власності розглядаються господарським судом за місцем вчинення порушення.

Прикладом застосування даної статті є справа № 58/488. Так, товариство з обмеженою відповідальністю «Екопласт» звернулось до Господарського суду міста Києва із позовом до товариства з обмеженою відповідальністю «Фудпласт» (відповідач 1), приватного підприємства «Полімерізолмаш» (відповідач 2), приватного підприємства «Сінтез-Полімер» (відповідач 3) про зобов'язання заборонити використання корисної моделі за Патентом № 25253 від 25.07.2007 р. та вилучити з цивільного обороту продукцію «Рукав для запікання».

25.11.2013 р. відділом діловодства суду отримано від представника відповідача 3 клопотання про передачу справи за виключною підсудністю. Дане клопотання обґрунтоване тим, що справи у спорах про порушення майнових прав інтелектуальної власності розглядаються господарським судом за місцем вчинення порушення. Як зазначав відповідач 3, оскільки порушення прав позивача було вчинено у м. Харкові, то дана справа підлягає роз-

гляду і вирішенню саме за місцезнаходженням відповідачів, тобто у м. Харкові. За таких обставин, відповідач 3 просив суд передати справу № 58/488 на розгляд до господарського суду Харківської області.

В ухвалі господарського суду м. Києва від 08.04.2014 р. було зазначено, що з наявних у матеріалах справи доказів вбачається, що дії, які кваліфікуються позивачем як порушення прав останнього, та якими він обґрунтовує право звернення до суду, були вчинені відповідачем 1 – у м. Києві, відповідачами 2 та 3 – у м. Харкові. Водночас відповідно до приписів ст. 15 ГПК України справи у спорах за участю кількох відповідачів розглядаються господарським судом за місцезнаходженням одного з відповідачів за вибором позивача. За таких обставин, оскільки дії, що кваліфікуються позивачем як порушення його прав інтелектуальної власності та стали підставою для звернення до суду, були вчинені у різних місцях, суд дійшов висновку, що норма права, зазначена у ст. 15 ГПК, повинна бути застосована у даному випадку, а тому, враховуючи, що позивач на власний розсуд подав позов за місцезнаходженням одного з відповідачів, а саме відповідача 1 (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 9, оф. 23) до господарського суду м. Києва, то у задоволенні клопотання про передачу справи за виключною підсудністю судом відмовлено [8]. Жодних роз'яснень та правових позицій з цього приводу судами вищої інстанції не надавалося.

Проте, із таким висновком суду погодитися не можна, оскільки за одночасної наявності ознак альтернативної та виняткової підсудності пріоритет повинні мати правила виняткової підсудності. Протилежне суперечить правовій природі останньої та її ознакам, зазначеним вище.

Іншим чином пропонує вирішувати вищевказану проблему проект Кодексу господарського судочинства від 16.07.2008 р. № 2777. З одного боку, досліджувана категорія справ віднесена авторами проекту до виключної підсудності, що слід підтримати. З іншого боку, ч. 8 ст. 28 зазначеного проекту встановлює, що справи у спорах про порушення прав інтелектуальної власності розглядаються господарським судом міста Києва [9].

Однак, на думку автора, вирішувати всі справи незалежно від місця вчинення правопорушення або місця знаходження сторін по справі господарським судом міста Києва видається необґрунтованим. До того ж, за таких обставин господарському суду м. Києва буде надана своєрідна монополія на певні види справ, що є порушенням основних засад судочинства. У ч. 5 ст. 16 ГПК України вказано, що справи у спорах, у яких відповідачем є вищий чи центральний орган виконавчої влади, Національний банк України, Рахункова палата, Верховна Рада Автономної Республіки Крим або Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради або обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації, а також справи, матеріали яких містять державну таємницю, розглядаються господарським судом міста Києва.

В даному пункті об'єднані дві різні підстави класифікації:

- суб'єктний склад: якщо відповідачем є вищий чи центральний орган виконавчої влади, Національний банк України, Рахункова палата, Верховна Рада Автономної Республіки Крим або Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради або обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації;

- характер справи: якщо матеріали справи містять державну таємницю.

Більш «проблемною» слід визнати першу категорію справ. Так, в інформаційному листі Вищого господарського суду України № 01-8/350 від 26.03.2002 р. зазначається, що у судовій практиці набули поширення факти залучення місцевим господарським судом після порушення провадження у справі центрального органу виконавчої влади або державної адміністрації як відповідача поряд з іншими відповідачами згідно з пунктом 1 статті 65 ГПК України. Проте у багатьох випадках такі дії не викликані дійсною необхідністю участі у справі названих органів і фактично направлені на штучну зміну підсудності справи і, як наслідок, надсилання її на розгляд до господарського суду міста Києва.

Відповідно до п. 20.7 постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам» від 24.10.2011 р.

№ 10, якщо відповідачем у справі є орган, зазначений у частині п'ятій статті 16 ГПК, то така справа у будь-якому разі підлягає розгляду у господарському суді м. Києва. Це стосується й тих випадків, коли відповідний орган взяв участь у справі в процесі її розгляду, тобто був залучений як інший відповідач чи в порядку заміни неналежного відповідача (стаття 24 ГПК), або як відповідач за зустрічним позовом у цій же справі (стаття 60 ГПК); у таких випадках правило частини третьої статті 17 названого Кодексу не застосовується, тобто справа підлягає передачі за підсудністю до господарського суду міста Києва.

Проте, постанова Пленуму не є нормативним актом, який повинен встановлювати правила підсудності, особливо виняткової підсудності. Тому вважаємо, що для вдосконалення чинного господарського процесуального законодавства необхідно доповнити ч. 5 ст. 16 ГПК України наступним положенням: «Якщо відповідачем у справі є орган, зазначений у частині п'ятій статті 16 ГПК, то така справа у будь-якому разі підлягає розгляду у господарському суді міста Києва».

До правил виняткової підсудності належить також ч. 5 ст. 15 ГПК України, відповідно до якої місце розгляду справи з господарського спору, в якому однією зі сторін є апеляційний господарський суд, господарський суд Автономної Республіки Крим, господарський суд області, міст Києва та Севастополя, визначає Вищий господарський суд. Проте, критеріїв, якими повинен керуватися Вищий господарський суд при визначенні підсудності спору за участю господарського суду, в чинному ГПК України не визначено. Наприклад, справу, відповідачем у якій є господарський суд Херсонської області, можуть передати на розгляд до господарського суду Миколаївської області. Звісно, за місцезнаходженням це буде зручно для сторін. Проте, в такому випадку судом апеляційної інстанції буде Одеський апеляційний господарський суд, в якому оскаржуються рішення господарського суду і Миколаївської області, і Херсонської області. Отже, не можна буде говорити про неупередженість або об'єктивність суду апеляційної інстанції.

Видається доцільним закріпити в ГПК України певний критерій, яким буде керуватися Вищий господарський суд при визначенні підсудності спору за участю господарського суду. Для його визначення необхідно звернутися до системи господарських судів України. Мережа господарських судів України затверджена Указом Президента від 15.11.2014 р. № 811/2010, додатком 1 до якого визначена територіальна юрисдикція апеляційних господарських судів. Вважаємо, що при визначенні підсудності спору за участю господарського суду необхідно керуватися закріпленими законодавством апеляційними округами, тобто передавати справу на розгляд до іншого апеляційного округу.

Отже, пропонуємо виключити ч. 5 ст. 15 ГПК України зі статті «Територіальна підсудність» та доповнити ст. 16 ГПК України «Виняткова підсудність» положенням наступного змісту: «Місце розгляду справи з господарського спору, в якому однією зі сторін є апеляційний господарський суд, господарський суд Автономної Республіки Крим, господарський суд області, міст Києва та Севастополя, визначає Вищий господарський суд. Справа повинна бути передана на розгляд до господарського суду, який входить в межі іншого апеляційного округу господарських судів України, встановленого чинним законодавством України».

При дослідженні виняткової підсудності необхідно враховувати розвиток, розширення та вдосконалення кола справ, підвідомчих господарським судам. Слід пам'ятати, що визначення підвідомчості спору є одним із перших етапів звернення до суду особи, за яким слідує встановлення підсудності спору. Зокрема, М.І. Черленяк в своєму дисертаційному дослідженні пропонує значно розширити ст. 12 ГПК України «Компетенція господарських судів щодо вирішення справ» [10, с. 183]. Аналогічні зміни в частині визначення компетенції судів були запропоновані авторами проекту Господарського процесуального кодексу України від 06.03.2008 р. № 2178 [11]. У разі внесення вказаних змін до ГПК України постане логічне запитання, за якими правилами буде визначатися підсудність таких спорів. Щодо виняткової підсудності, то, на думку автора, за її правилами слід було б вирішувати наступні категорії спорів, запропоновані М.І. Черленяком:

– у сфері ліцензування господарської (підприємницької) діяльності;

– у зв'язку із захистом від недобросовісної конкуренції;
 – у зв'язку із захистом ділової репутації у сфері господарської (підприємницької) діяльності [10, с. 183-185].

Стосовно першої категорії спорів, то із аналізу наведених вище норм чинного законодавства вбачається, що у разі виникнення спору у сфері ліцензування господарської (діяльності) відповідачем у справі буде орган ліцензування, який є органом виконавчої влади, тому підсудність спору буде визначатися за правилами ч. 5 ст. 16 ГПК України, і вказана справа буде підсудною господарському суду м. Києва.

Проявами недобросовісної конкуренції є: неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання; створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції; неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці. При цьому комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці належать до об'єктів права інтелектуальної власності (ст. 420 ЦК України). А спори щодо майнових прав інтелектуальної власності відповідно до чинного господарського процесуального законодавства вирішуються за місцем вчинення правопорушення.

Згідно з приписами ч.ч. 1 і 2 ст. 33 Господарського кодексу України неправомірним використанням ділової репутації суб'єкта господарювання визнаються: неправомірне використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки; неправомірне використання товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу іншого виробника; порівняльна реклама. За підсумками аналізу наведених вище норм чинного законодавства можна дійти висновку, що спори щодо неправомірного використання ділової репутації суб'єкта господарювання суміжні зі спорами, пов'язаними із захистом від недобросовісної конкуренції, а тому їх підсудність має визначатися за однаковими правилами.

Висновки. Виняткова підсудність господарських спорів є важливим інструментом господарського процесу, за допомогою якого забезпечується швидкий та ефективний розгляд господарського спору судом, що чітко визначений законом, із максимальним наближенням до предмету або суб'єкту спору. Проте, чинний Господарський процесуальний кодекс України потребує удосконалення для уникнення конкуренції між нормами, які закріплюють правила виняткової підсудності спорів, та унеможливлення неоднозначного тлумачення цих норм.

Список літератури

1. Толковый словарь арбитражного процесса / Авт.-сост. Т.А.Григорьева, О.Ю.Сергеева. – М. : ОАО «Издательский дом «Городец», 2006. – 224 с.
2. Штефан М.Й. Цивільний процес / М.Й.Штефан. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 608 с.
3. Калмацкий В.С., Медведев Ю.В. Гражданское процессуальное право : Учебное пособие / В.С.Калмацкий, Ю.В.Медведев. – Уфа : РИО БашГУ, 2003. – 308 с.
4. Позовне провадження : монографія / В.В. Комаров, Д.Д. Луспеник, П.І.Радченко та ін. ; за ред. В.В.Комарова. – Х. : Право, 2011. – 552 с.
5. Головашук С.І. Словник – довідник з правопису та слововживання / С.І. Головашук. – К. : Наукова думка, 1989. – 883 с.
6. Оверчук С.В. Поняття та види підсудності в кримінальному процесі України : Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / С.В. Оверчук. – К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2005. – 20 с.
7. Постанова Вищого господарського суду України від 21.10.2015 р. по справі № 910/12110/15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/52625768>.
8. Ухвала господарського суду м. Києва від 08.04.2014 р. по справі № 58/488 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38173413>.
9. Кодекс господарського судочинства : Проект Закону України від 16.07.2008 р. № 2777 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=33065.
10. Черленяк М.І. Підвідомчість справ господарським судам України : Дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / М.І.Черленяк. – Донецьк, 2007. – 220 с.
11. Господарський процесуальний кодекс України : Проект Закону України від 06.03.2008 р. № 2178 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2178&skl=7.

Н.О. Петренко, аспирантка

Одесский национальный университет имени И.И.Мечникова

Кафедра административного и хозяйственного права

Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина

ХАРАКТЕРИСТИКА ИСКЛЮЧИТЕЛЬНОЙ ПОДСУДНОСТИ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ СПОРОВ

Резюме

Статья посвящена исследованию одного из видов подсудности – исключительной подсудности. Предлагается внести изменения в действующий ХПК Украины в части используемой терминологии. Автор дает определение понятия и основные признаки исключительной подсудности хозяйственных споров. В статье выявлены существующие проблемы реализации правил исключительной подсудности и предлагаются варианты их решения. Значительное внимание уделяется возможным изменениям в ХПК Украины в части расширения споров, подведомственных хозяйственным судам, и дальнейшему определению подсудности этих споров.

Ключевые слова: подсудность хозяйственных споров, виды подсудности, исключительная подсудность.

N.O. Petrenko, Postgraduate

Odessa I.I. Mechnikov National University

the Department of Administrative and Commercial Law

Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

CHARACTERISTICS OF EXCLUSIVE JURISDICTION OF COMMERCIAL DISPUTES

Summary

The article is devoted to the study of one of the types of jurisdiction – exclusive jurisdiction. It is proposed to amend the existing Commercial Procedure Code of Ukraine in the part of used terminology. The author gives definitions of the terms and basic features of exclusive jurisdiction of the commercial disputes. The existing issues on implementation of the rules of exclusive jurisdiction and ways of their solutions are shown in the article. Much attention is given to the possible changes in the Commercial Procedure Code of Ukraine in respect of settlement of disputes subject to the jurisdiction of commercial courts, and further ruling of the jurisdiction of these disputes.

Key words: jurisdiction of commercial disputes, types of jurisdiction, exclusive jurisdiction.